

„Európa pre Krista!“

Möllwaldplatz 5
A-1040 Wien
Tel: +43/1/2749898
office@europe4christ.net

Milí priatelia,

1. september 2008

Slovo Duch času (*zeitgeist*) opisuje intelektuálnu a kultúrnu klímu istého obdobia času. Oplyvňuje nielen spôsob ako sa ľudia obliekajú alebo konajú. Duch času ovplyvňuje to, ako reagujeme v určitých situáciách, koľko máme detí a ktorú profesiu si vyberieme. Pozitívny duch času môže pomôcť množstvu ľudí v ich životoch a môže ich podporiť v závažných rozhodnutiach.

V priebehu desaťročí duch času šiel občas viac či menej v súlade s kresťanským presvedčením. Avšak často kresťanstvo pre to či ono nenávidel a s ním bojoval. Jednako bola kresťanská viera s pevnou rukou odovzdávaná z generácie na generáciu: Duch Svätý sa v dejinách ukázal byť ako ten trvácnejší!

V súčasnosti duch času nie je veľmi priateľský kresťanom v Európe. Mnoho vecí, ktoré sú nám dôležité, sa zdajú byť úplne nezrozumiteľné duchu času. To by v nás nemalo vyvolať obavy, ale skôr motivovať nás, aby sme odovzdávali kresťanskú vieru ďalšej generácii a zároveň sa snažili prispieť ku kultúrnej a intelektuálnej klíme nášho času. Možno ducha času ešte zachrániť?

V nasledujúcich riadkoch nájdete krátku analýzu ducha času od otca Karla Wallnera, OCist, dekana pontifikálnej akadémie v Heiligenkreuzi pri Viedni. Toto leto sa stal svetoznámy vďaka gregoriánskemu chorálu jeho spolubratov, ktorý je stále na najvyšších priečkach hitparád.

So srdečným pozdravom,
Váš tím Európy pre Krista

P.S.: Ďakujeme vám za vašu dennú modlitbu za kresťanskú Európu.

* * * * *

Krátka analýza Ducha času

Josef Karl Wallner

Pojem *duch času* (*zeitgeist*) opisuje životný štýl, módu, duchovnú atmosféru, ktorá vládne v spoločnosti v určitom čase. Samozrejme, duch času sa mení, chvíľkový vánok, ktorý dnes fúka inak ako včera. Takže je zrejmé, že hnutie ako kresťanstvo, ktoré je založené na základe, ktorý nie je náhodilý, bude vždy v napätí s duchom času. Nielen dnes, ale vo všetkých časoch!

Kristus tvrdí, že nebo a zem pominú, ale nie Jeho slová. Sľúbil, že Duch Svätý nás bude viesť do celej pravdy, a že tento Duch bude viať, kde len On bude chcieť. Duch času a Duch Svätý sú rodení nepriatelia; inými slovami: Duch času vždy potrebuje vykúpenie Duchom Svätým, aby vedel, že je len vánkom, ktorý odveje v nasledujúcu chvíľu. Kde sú dnešné sporné body medzi duchom času a Duchom Svätým?

Ponajprv, ako kresťania si potrebujeme byť vedomí, že liberálny Duch času roku 1968 je „preč“, nie je viac „aktuálny“. Kresťanstvo je vždy „konzervatívne“, pretože musí chrániť a odovzdávať božie veci skrz Ducha Svätého – to je jeho prirodzenosť. V dnešnej dobe niektoré kruhy v Cirkvi sú poslednou baštou toho, čo je nazývané „Duch 1968“. Pripúšťam, že mentalita roku 1968 nie je pre mňa psychologicky prístupná, pretože v tomto čase som sa narodil. Jej revolučná pretváрка mi zostáva záhadou. Je možné, že

sa museli vzbúriť proti obmedzujúcemu, štruktúrnemu a tradičnému v spoločnosti a cirkvi, ale to, čo dnes potrebujeme, nie je menej obmedzení a viac sebaurčenia, ale orientácia, význam a poriadok.

V oblasti viery sa duch '68 prejavoval chcením „byť moderný“ za každú cenu. Udivujúci komplex menejcennosti sa zmocnil teológie, ako to Rudolf Bultmann zhrnul už v roku 1941: „Človek nemôže používať elektrické svetlo a rádio, v prípade choroby požadovať použitie moderných lekárskejších a klinických pomôcok, a zároveň veriť vo svet duchov a zázrakov Nového Zákona.“¹ Nemôže? Teológovia generácie '68 sa prekvapujúco nestali ateistami, ako by sa bolo očakávalo ako dôsledok ich racionalizmu ... Namiesto toho začali demystifikovať a dešpiritualizovať kresťanské cirkvi až paranoídnou mániou. A to všetko vyšlo inak ako sa očakávalo: Moderný duch poklesol a bohyňa postmodernizmu nastúpila na trón na obzor sekularizmu so samolúbyim úsmevom. Dnešní postmoderní ľudia veria v elfov, škriatkov, životných anjelov, energiu stromov a moc jogy a všetko možné a nemožné – hoc aj iracionálne. Slovo „rešpiritualizácia“ pochádza od teológov, ktorí boli dostatočne inteligentní, aby chápali bod zlomu.

Avšak zjavne tu jestvuje traumatizovaná generácia 68-ho, najmä v cirkvách, ktoré nemôžu rozpoznať znaky časov. Sú stále presvedčení, že kresťanstvo bude prehlúšené, ak sa nebude podlizovať rovnakému pojmu „moderný“ ako to bolo pred štyridsiatimi rokmi. Skutočne „moderná“ mládež dneška viac nepotrebuje liberalistický modernizmus, kde je každému dovolené robiť si čokoľvek ho teší – môže to robiť tak či tak – ale ona chce objaviť niečo, čo naozaj prenáša životom, čo dáva poriadok, zmysel a orientáciu. Keď bude plodnosť v cirkvi, keď tam budú mladí ľudia, ktorí žijú svoju vieru z presvedčenia, potom si môžete byť istí, že nie liberálna polievka náhodnosti bude uvarená (a menu sekularizmu bude vždy voňať lepšie!), ale strava neskráteného Evanjelia.

Ďalším fenoménom dnešného ducha času je egocentrizmus: Ako kresťania veríme, že Duch Svätý nás vedie ku klaňaniu sa Bohu a k vďačnosti za druhých ľudí. Duch času nás takisto učí klaňaniu, ale jeho objektom je nič iné, než my sami, naše ja. Podľa analýzy úspešného pozorovateľa trendov Matthiasa Horxa sa posúvame do času supermegagiga-egoizmu. Horx to opisuje takto: „Kde bolo MY, tam bude JA “². a „namiesto NÁS tam bude JA“. „MY“; menovite inštitúcia, rodina, štát, náboženstvo, spoločenstvo, atď., bude podrobené nášmu vlastnému egu. Táto zmena paradigmy naráža na záujmy Cirkvi, rovnako tak záujmy strán a spolkov. Vrcholnou hodnotou dnešného ducha času je „byť sám sebe pánom “ alebo „byť sám sebe paňou “. Toto logicky vyúsťuje do extrémneho „eklekticismu“: Od kedy žijem podľa princípu „Ja-moje-mne-mňa“, vyberám si zo skupinového hodnotového systému len to, s čím súhlasím „Ja-moje-mne-mňa“. Z tohto vyplýva, že každé „Ja“ má mnoho „čiastočných identifikácií“: Súhlasíme s tým, čo máme radi v náboženstve, strane, hodnotovom systéme – bez toho, aby sme sa s tým celkom stotožnili.

V prípade spoločenských hodnôt bude Duch Svätý zaiste milostivý k duchu času: veď kde je strana, inštitúcia, atď., ktorá je plne kresťanská? Tu sa musí každý kresťan riadiť princípom: Kde nájdem „najviac“ z kresťanstva, tam som doma.

Ale: v oblasti viery Duch Svätý vyžaduje absolútny súhlas; nechce viesť do „polopravdy“, ale do „celej pravdy“ (Ján 16, 3). To znamená: Nebyť polovičným kresťanom, ale plným kresťanom. A kde bude videné toto plné stotožnenie sa s Duchom Boha, hmla ducha času, ktorý je tak často chorým duchom, sa rozptýli na nič. Nemenné ostane pevné, lebo „ten, kto kráča s dobou, s dobou aj odíde.“

P. Dr. Karl Wallner Ocist
(www.hochschule-heiligenkreuz.at)

¹ R. BULTMANN, Neues Testament und Mythologie, Nachdruck 1941, hg. von E. Jüngel, München 1988, 16

² Matthias HORX, Trendbüro. Trendbuch 2: Megatrends für die späten neunziger Jahre, Düsseldorf 1995, 20.